

svetlo spravi, kakor tudi dokazuje važne o autentičnosti retranskih podob, katero je v naj novejšem času učeni Lisch proti napadu Levezovem branil.

Za poduk in kratek čas.

Nada in Spomin.

Basen.

Nada (upanje) je peljavka mladosti, Spomin je palica starosti — ali dolgo časa sta si bila navskriž v svojih mislih, in le poredkoma sta vkupaj zahajala.

Spomin je bil večidel temán in resnoten, zdaj pa zdaj celó žalosten in otožen. Bival je naj rajši med pečini in slapovi, tihota in pokoj sta mu bila naj večje veselje, in kolikorkrat je svoje oči od tál povzdignil, bilo je le, da se je nazaj ozerl. Nada je bila zala rožnolična deklica, polna smeha in zatega veselja, iskrih oči, v ktere ni bilo moč pogledati, da bi ne bil človek sam užgan od njene radosti in žive gibkosti. Kjerkoli je hodila, povsod je veselje in radost krog sebe razsipala; oči mladenca so živeje sijale o njenem prihodu, — z novim življenjem je njena bliža navdajala starčika, — cvetlice so veselejše precvetale, trava bolj zelenela, ptice ljubeznivše prepevale, — cela natora se je z njo veselila in radovala.

Primerilo se je, da se nekega dné sostaneta. Precej začne Spomin Nadi očitati, da je goljufica, — dolží jo, da ljudi z neizpeljivimi domišljijami mami, ter upe vzbuja, ki so se še vselej s tugo končale, — očita jej, da je večša mladosti pa žal starosti. Ali Nada krivdo mamljenja na njega samega zvraca, terdó, da so obrazi minulosti, ki jih spomin načertuje, ravno tako prenapeti, kakor podobe prihoda, ki jih nada predočuje. Razložila in dokazala je, da on na stvari preteklih časov le iz velike dalje gleda, nada ravno tako na stvari prihodnosti, in da ta dalja vse povečuje. „Daj, pojva in ozriva se po svetu nekoliko“, mu reče Nada, „ter skusiva djansko: kdo naju ima prav“. Spomin prikimne, čeravno ne brez uperanja, in tedaj se vkupaj podasta na pot.

Perva oseba, ki sta jo srečala, bil je šolarček, ki je kislega obraza koračil, vedno postajal in se okrog sebe oziral, ko da bi kaj nerad ravno to pot hodil; zdaj pa zdaj se je vsel ter glasen jok zagnal. „Kam tako hitro, ljubi moj deček?“ ga vpraša Nada ljubeznjivo. „Ej, v šolo grém“ — odgovori deček — učit se, ko bi se vendar stokrat rajši igral, in na klopi sedeti, s knjigo v roci, ko bi stokrat rajši po polji skakal. Al le počakajte, skoro bo konec tega, da ne bom več v šolo hodil“. Te besede izrekši je poskočil, ter veselo stekel, z nado v persih, da bo skoro dorastel. „Glej, kako nevedno, neskušeno mladost za nos vodiš“ — reče Spomin očitovaje Nadi.

Naprej potovaje naletita na mило deklico, ki je počasi in vsa otožna šla za veselo trumo mladenčev in deklet, ki so veselo kramljali in mnogotere nedolžne šale uganjali. Vsi so bili pražno oblečeni, le uboga deklica je imela prosto krilice, vsakdanji predpasček in okorne čevljice z debelimi podplati. „Zakaj se pa ti ne pridružiš onej trumi“ — jo vpraša Nada — in se ne raduješ z njo, ljuba moja deklica?“ „Ah“, zaverne deklica, „ne marajo za-me. Pravijo, da sem še otrok. Toda kmalo bom zrastle, in tedaj bom tudi jez tako srečna!“ Od tega upa navdihnjena, skoči naprej, in kmalo je z ostalimi plesala in veselo skakljala.

Tako sta potovala dalje in dalje, od naroda do naroda, od dežele do dežele, dokler da celo zemljo obhodita. Kamorkoli sta prišla, povsod sta našla, da so bili ljudje nedovoljni s sedanostjo, in da so se le v prihodnjih časih lepše sreče nadjavali. Vsi so pričakovali rajejšje dobe, in Spomin celo pot ni imel družega opravljati, ko Nadi neprestanoma njeno lahkomišelnost in goljufnost očitati. „Daj, verniva se domú“ — pravi slednjič — „na ono veselo mesto, kjer je zibelka moja tekla. Oj, kako že hrepenim počivati v blagi

senci njegovih dreves, slušati potoke, ki so stokrat slajše šumljali, slušati jeke, ki so rahleje donele od vsega, kar sem odsihmal slišal! Ah! pač na celi zemlji ni nič vabnejšega, nič milišega od prizorov moje perve mladosti“.

(Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz spodnjega Štajarskega 27. nov. Danes smo imeli prvo slano to jesen, še imamo zelenje na tersji in na drevji. Ljudje pravijo, da o sv. Katarini — še niso vidili nikoli toliko zelenja po sveti kot letos. Mnogo zeliše je nov cvet naredilo, sosebnó jagode. Po njivah je žito toliko veliko, da se škode bojimo, ako bi utegnila zima prehuda (sneg prevelik) biti. Ogeršice je po njivah vse rumeno.

Iz Kočevja 2. dec. Z veseljem naznanujem naši okolici, da v listu 94. izrečena želja zastran popraviljanja naše cerkve ni bila bob v steno. Pred ko ne se bo delo že spomladi začelo, in tako spolnila tudi goreča želja našega prečastitega gosp. dekana, kateri niso za to popravo le z besedo vneti, temuč bojo tudi djansko pokazali, kako močno jim je pri sercu dostojna preuredba hiše božje: darovali bojo namreč prvi 500 fl. za ta namen. 500 fl., lep pripomoček! Da bi pač ta blagi izgled še tu in tam kakošnega dobrotnika zbudil! Toraj nesite, drage „Novice“ po mili domovini veseli glas, da naš prečastiti dekan gosp. Mihael Wolf niso le, kakor ste lani omenile, verli mož v šoli, temuč tudi mož po volji božji za cerkev. Kjer pa se to dvoje vjema, je očitna hvala na pravem mestu.

Idrijanski.

Iz Ljubljane 6. dec. Pri včerajšnjih pomenkih muzealnih družbenikov je g. profesor Konšek metlaje iz ovčjih jeter pokazal, ter začetek in razvitek teh červicev, kateri posebno v močirnih krajih ovce napadajo, razlagal. Na Krajskem kmetje mislijo, da ta bolezen od vžitka neke trave izvira, ktera obilno raste blizo luž. Imenujejo jo toraj metulavec (*Cyperus flavescens et fuscus L.*) — Potem smo vidili divjo mačko, ktero je g. Gresl, grajšak v Trebnjem, ustrelil in tukajšnjemu muzeju poklonil. G. kustos je razlagal razločke med to in hišno mačko, in je govoril od zveri iz mačkine rodovine, ktere se na Kranjskem najdejo. Razun risa, kateri bolj redek prihaja, je nekđaj v naših krajih tudmogočni lev gospodaril, tode razločen od sedanjega. Natoroznanci ga jamskega leva imenujejo, zato ker se je njegovo pleme popolnoma zaterlo, le njegove kosti se v jamah okamnjene najdejo. Vidili smo spodnjo čeljust te zveri, ktera je bila enmalo večí od sedanjega leva. Skopana je bila v postojnski jami. — Omenil je tudi gospod kustos nenavadni prihod pomorskih vranov, katerih so že 3 bili letos ustreljeni, tudi so jih nek celo tropo pri Trebnjem zagledali. Gotovo se ta prikazen z ojstrim začetkom letošnje zime veže. — Potem smo občudovali z povikšavnim drobnogledom mičnost narave v stvaritvi nar manjših rastlinic. O tej reči je g. kustos obljubil v prihodnjih pomenkih kaj več govoriti. Včeraj je le dokazal čudno napravo šotovskega mahú (*Sphagnum cymbifolium Ehrh.*), ktero se v napravi svojih peresic od vsih družih rastlin loči, le po taki napravi se zamore tolike mokrote napiti, in potem v šoto se spremeniti.

Novičar iz raznih krajev.

Zastran poboljška plače cesarskih vradnikov se za terdno pripoveduje, da bode dovoljen, toda ne za zmiraj, ampak le začasno, dokler dragina terpi; poboljšek ta bo nek spadal v dve versti: vradnikom, ki ne vživajo večje plače na leto kakor 1000 fl., se bo na 100 fl. naverglo 15, vsem drugem pa le 10 fl. — Govori se, da avstrijska vlada misli tudi cesarske rudnike prodati. — Sliši se, da vprihodnje bojo vsi polki (regimenti) avstrijske armade imeli edine rudeče ošive (*Aufschläge*) na svojih uniformah, in namesto da bi se imenovali po imenu polkov-

bližajočemu se ptujcu in se verne s hčerjo in z družimi v carsko palačo.

Po končani paradi polkovnik premišljuje to, kar se je zgodilo, posname iz vsega, da je v zameri pri caru, pa ne vedoč: zakaj, ter sklone verniti se domú na Nemško, kar stopi človek pred-nj, ki mu ukaže preciti k caru. Polkovnik pride. Car je bled, solznih očí, obraza pa resnobnega. „Polkovnik!“ spregovori car, in ga meri od verha do tál, „vi ste izmed naj lepših evropskih oficirjev. Pravijo, in jez tudi rad verjamem, da ste omikan mož, lepo izrejen, blazega serca, poštenega značaja in pa tudi prijatelj umetnije in vednosti, — kako vam je všeč vélika kneginja, hči moja Marija?“ — Osupnjen stoji mladi mož, ki mu je serce že davno pravilo, da ji v lepoti in ljubeznjivosti ni enake.

„Veličanstvo!“ reče na zadnje, ne vedoč misli cara, „Vaš serd bi me pogubil, ako bi vam svoje misli razodel, ali rad tudi umerjem, ako mi dovolite, da jih razodenem.“ — „Vi jo torej ljubite? — prav, prav!“ reče car z dobrovoljnim nasmehljem, „tukaj imate dekrete, s kterimi sem vas izvolil gardnega generaladjutanta, poveljnika gardnih konjikov in husarskega polka, vodja čete kadetov, predsednika akademije umetnij in pa uda akademije učnosti v Petrogradu, v Moskvi, v Kasanu itd., vse to z naslovom „cesarska visokost“ in pa toliko in toliko milijonov letnih dohodkov. Ali vas je volja zapustiti službo bavarskega kralja in pa vzeti za ženo mojo hčer Marijo?“

Vesolja mladi oficir kar besedice ne more spregovoriti in s solzami le moči caru milostno roko, ki ga je tako visoko povzdignila namest trešiti ga v merzlo Sibirijo.

Drugi dan je bila slovesna poroka pričo skoro vsih evropskih poslancov.

Petega novembra leta 1852 pa je umerl zet carov, vojvoda Leuchtenberški. še le 35 let star, zapustivši prežalostno vdovo Marijo Nikolajevno. Zoridanov.

Za poduk in kratek čas.

Nada in Spomin.

(Konec.)

Nada je prikimnila njegovi prosnji z lahkim, pomembnim nasmehljem, in tako sta se tedaj proti domu obrnila. Ker sta pa počasi potovala, je v tem veliko časa preteklo, in že so leta in leta minule, in vendar še nista dospela do kraja, od kodar sta še vzdignila. Nameri se pa nekega dne, da srečata starega možička, ki se je komaj še po koncu deržal in le počasi, na svojo palico se operaje, naprej lezel. Spomin na prvi pogled spozná v njem šolarčka, ki sta ga na svoji prvi poti vidila. Ko si bliže pridejo, se starček, na svojo palico naslonjen, ozre v Nado, ki, neumerjoča bitina, bila je še vedno ista ljubeznjiva deklica, ko nekdanj, in vzdihne, ko da bi mu bilo serce počilo.

„Kaj te žali, mili starček?“ vpraša deklica. „Kaj me žali!“ — zaverne on s slabotnim, derhtečim glasom, — kaj družega bi me žalilo ko starost? Jez sem preživel svoje zdravje in svojo krepost — preživel vse, kar mi je bilo milo in drago, — vidil sem vse zakopati, kar sem ljubil in kar je mene ljubilo, in sedaj stojim tukaj, ko staro drevo, veneč sam na tem svetu, brez korenin, brez vej, brez perja. Ravno toliko občutja mi je še ostalo, da vém, kako reven in nesrečen da sem, — in spomin blazih dni mladosti, ko sem še brez skerbí in poln sjajnih nad v persih, vesel deček po polji metulje lovil, množí mi le britkosti, ki mi ubogo serce tergajo.

„Glej“ — zavpije Nada, in se oberne k tovaršu — tu si se v svojo lastno mrežo vjel. Ali se spominjaš dečka, ki sva ga srečala na njegovi poti v šolo, jokajočega in vzdihajočega, da bi skoro dorastel?“

Nekoliko naprej stopivši prideta do borne kočice, na čigar pragu je sedela starica, ravno oblečena, trepetajoča mraza in slabosti. Samsi je sedela, glavo k persom sklonjeno, — in ko se je dvojica približevala, si je uboga ženica zastonj prizadevala vstati in pozdraviti jo z gostomilim pogledom. „Dobro jutro, mamica — in veliko srečo!“ — zakliče Nada veselo.

„Srečo?“ — odgovori slabotno in s trepečim glasom. „Sreče jez nisem imela nikdar kot takrat, ko sem bila še otrok brez skerbí in tuge. Oj, pač se spominjam onih lepih dni, ko nisem na nič družega mislila, kakor na to, kar je ravno bilo — ne skerbé za prihodnost ne za minulost; ko sem se smejala in igrala in prepevala od zore do mraka, in ne želela biti kaj družega ko to, kar sem ravno bila. Vendar — ti dnevi sreče so minuli, in nikdar se več vernili ne bodo.“ To izrekši se starica sosede in britke solze oblijó njeno lice.

Nada sopet jame očitati tovaršu, — ta pa jo le poprašča: ali se še spominja tiste majhne deklice, ki sta jo pred toliko in toliko leti srečala, in ki se je takrat tako nesrečno čutila, ker je premlada bila? Spomin jo je bil precej spoznal in ni besedice več zinil.

Sedaj sta se bolj in bolj bližala domačim tratam; in Spomin je že naprej vžival rajsko lepoto krajev, kterih že tako dolgo ni vidil. Vendar — se mu li sanja ali kaj! Podoba je, ko da bi se bilo vse nekako spremenilo. Ni trava tako zelena, ni cvetlice tako dišeče in ljubeznjive, potok ne šumlja tak ljubko, ptice ne prepevajo na pol tako vabljivo, ko so prepevale nekdanj. „Gorjé mi!“ — zakriči — „kako se je vse spremenilo!“

„Vse je ravno tako, kakoršno je bilo — in le ti sam si se spremenil, ga posvari Nada. „Ti si sam sebe sleparil z minulostjo, bolj ko jez druge s prihodnostjo sleparim.“

„Kaj pač se prepirata?“ ju sedaj vpraša star mož, kterega nista zapazila, da si je ravno blizo nju stal. „Jez sem spolnil kmali 90 let, in lahko, da bi moja skušnja vajno pravdo razsoditi mogla.“

In povesta mu vzrok svojega pričkanja, kakor tudi, kaj sta na svojem potovanju doživela. Starček se nasmehne — in za nekoliko trenutkov zamisli. Potem jima odgovori: „Tudi jez sem mogel viditi, kako se je vse upanje mojih mladih let v prazne sence, meglé in tamine spremenilo in v nič razlilo. Tudi jez sem preživel svoje premoženje, svoje otroke in prijatle, veselo dovoljnost mladenčca in blagor zdravja.“

„In vendar ne obupaš?“ ga vpraša Spomin. „Nikakor! Še mi je ena nada ostala.“ „In ktera je ta?“ — „Nada unkraj groba!“

Spomin se oberne proti Nadi, stisne jo na svoje persi, ter s solzami v očéh reče: „Odpusti mi, da sem ti krivico delal; odsihmal naji nič več ne loči!“ „Nič več ne loči“ — ponavlja Nada serčno.

In odtlej potujeta Nada in Spomin še zmiraj po svetu, ljubeznjivo združena, blagor delé človeštvu.

Novičar iz raznih krajev.

Po višjem sklepu se ima c. k. žandarju, če se h kaki sodnii za pričo pokliče in je sodnija čez eno miljo deleč, za vsako uro poti sem in tje 15 krajc. potnine plačati, in če ne more v enem dnevu nazaj priti, tudi šarži dostojna dnina za hrano dati. — Sliši se, da se ima o rečéh, ki se tičejo potnih listov (Pass), nekake zljajšave za domačince vpeljati; pravijo, da v vsaki deželi se bojo naredili za celo leto veljavni potni listi, s kterimi bojo smeli prebivavci avstrijskega cesarstva po vsem cesarstvu potovati. — C. k. višja sodnija je v nekem primerljeji razsodila: „Če se ktera sodba tudi tako glasí, da se ima plačilo „v srebru“ odrajtati, ima obsojenec vsled ces. pa-